

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1923 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anstånd med fortsatt utarrendering av Bäckaskogs kungsgård m. m.

(2:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 1, av herr Nilsson, Gustaf, har hemställts, att riksdagen ville besluta, att med Bäckaskogs kungsgårds fortsatta utarrendering måtte tillsvidare anstå samt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt domänstyrelsen att utreda och uppgöra förslag till upplåtelse av kungsgårdens åkerareal till mindre jordbruks- och egnehemsplotter och till 1924 års riksdag inkomma med det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

I motiveringen för denna hemställan erinrar motionären, att statsrevisorerna i sin 1921 avgivna berättelse rörande dispositionen efter nu löpande arrendeperiods slut den 14 mars 1925 av den i Kristianstads län belägna kronoegendomen Bäckaskogs kungsgård anfört bland annat följande.

I arrendet, vilket för tiden 1905—1925 utginge med 6,500 kronor för år, inginge för närvarande jämväl de till egendomen hörande slottsbyggnaderna med skyldighet för arrendatorn att efter laga syn underhålla desamma. Då emellertid byggnaderna icke kunde sägas vara i gott stånd och det torde vara av ett allmänt intresse, att slottet sattes i gott skick och sedermera underhölles så omsorgsfullt, att dess bevarande för framtiden säkerställdes, ville statsrevisorerna framhålla lämpligheten av, att slottet samt parken och eventuellt ett mindre jordområde utbrötes från arrendet för att på lämpligt sätt disponeras.

Då inägora till huvudgården delvis vore belägna långt från gården och jordbruket i följd därav svårskött, torde möjligen, utom de till egendomen hörande

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 10 saml. 18 häft. (Nr 34—35). 1

torp och lägenheter, även vissa andra delar av egendomen med fördel kunna upplåtas åt mindre jordbruk och egnahem.

I sitt i anledning av statsrevisorernas uttalande avgivna utlåtande, förklarade sig domänstyrelsen icke hava något att erinra mot statsrevisorernas först berörda förslag samt uttalade att, i händelse den föreslagna åtgärden komme till stånd, slottsbyggnaden och tillhörande område samtidigt borde överflyttas från domänstyrelsens till byggnadsstyrelsens förvaltning. Beträffande förslaget att vissa delar av kungsgårdens ägor borde avskiljas från egendomen för att upplåtas till egnahemslägenheter komme styrelsen att draga försorg om, att denna fråga komme till behandling vid den arrendeuppskattning å egendomen, som skulle äga rum 1922.

Under erinran att på grund av för närvarande rådande depression och omfattande arbetslöshet åtgärder påyrkats, avseende att till jordbruket återföra därför lämpliga industriarbetare, framhåller motionären, att Bäckaskogs kungsgård, vars inägor delvis vore belägna långt från huvudgården och jordbruket i dess nuvarande drift i följd därav svårskött, tillhörde det slag av kronodomäner, som med fördel torde kunna upplåtas till mindre jordbruk och egnahem. Därest hela egendomen med undantag för den slottsbyggnaderna omgivande parkanläggningen och eventuellt ett mindre jordområde uppdelades i jordlotter, så stora att en familj kunde av varje lott få sin utkomst, skulle kunna erhållas ett fyrtiotal dylika lotter.

Domänstyrelsen hade visserligen, framhåller motionären vidare, i sitt utlåtande över det av statsrevisorerna gjorda uttalandet om att vissa delar av kungsgårdens inägor borde avskiljas från egendomen för att upplåtas till egnahemslägenheter förklarat sig ärna draga försorg om, att denna fråga komme till behandling vid den arrendeuppskattning å egendomen, som komme att äga rum under 1922. Då emellertid enligt motionärens mening av styrelsens yttrande syntes framgå, att egendomen torde komma att vid nu löpande arrendeperiods slut den 14 mars 1925 så disponeras, att från egendomen komme att upplåtas allenast egendomen tillhörande torp och vissa mindre delar men i övrigt någon förändring i nuvarande dispositionssätt icke ske, har motionären ansett frågan om egendomens disposition efter nyssangivna tidpunkt böra bringas under riksdagens prövning. Motionären håller före, att riksdagen torde böra uttala sig för, att med egendomens utarrendering efter den 14 mars 1925 torde tillsvidare anstå samt domänstyrelsen av Kungl. Maj:t bemyndigas att, efter hörande av bland andra de kommunala myndigheterna i den församling, dit egendomen hör, uppgöra förslag till upplåtelse av hela egendomens åkerareal till mindre jordbruk och egnahemslotter samt slottsbyggnadernas och parkens avskiljande från

jordbruket. Det sålunda uppgjorda förslaget borde underställas 1924 års riksdag.

Utskottet har i vederbörlig ordning över motionen inhämtat yttrande av domänstyrelsen, som i utlåtande den 16 mars 1923 anfört följande.

Styrelsen finge anföra, att, även om det under vanliga förhållanden skulle låta sig göra att mot en tillfredsställande arrendeavgift under kortare tid på arrende upplåta kungsgården med dess omfattande areal och dess dryga underhållskostnader krävande slottsbyggnad, det likväl nu, då kungsgårdens arrendator icke, efter vad styrelsen inhämtat, hade för avsikt att efter löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1925 kvarstå vid egendomens arrende, torde bliva ytterst svårt, om ens möjligt, att få kungsgården på tillfredsställande sätt utarrenderad för sådan kortare tid.

Tillika finge styrelsen meddela, att styrelsen vidtagit åtgärder för uppgörande i författningsenlig ordning av förslag till egendomens disposition efter den 14 mars 1925, men att uppskattningsinstrumentet ännu icke inkommit.

För egen del anser utskottet det med motionen närmast avsedda *Utskottet.* syftet att bereda tillgång i så stor omfattning som möjligt till egnahemslägenheter — för realiserande varav avskiljande av slottsbyggnaderna med tillhörande park jämte eventuellt något lämpligt ytterligare område synts motionären i viss mån vara en förutsättning — beaktansvärt. Härvid torde enligt utskottets uppfattning olika alternativ vara tänkbara. Utan att emellertid i frågans nuvarande läge vilja intaga någon bestämd ståndpunkt håller utskottet före, att vid den uppskattningsförrättning för uppgörande av förslag till egendomens disposition efter löpande arrendeperiods utgång, som enligt vad utskottet inhämtat kommer att äga rum innevarande år, hänsyn bör så vitt möjligt tagas till de av motionären framhållna synpunkterna och anser utskottet, att riksdagen bör göra framställning till Kungl. Maj:t i sådant syfte.

Då löpande arrendeperiod utgår först den 14 mars 1925 synes något uttalande på sätt motionären ifrågasatt rörande anstånd med egendomens utarrendering för närvarande icke påkallat.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av förevarande motion I: 1 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärders vidtagande för, att vid blivande förrättning för uppgörande av förslag till egendomens disposition efter den 14 mars 1925, de i ovanberörda motion

framförda synpunkterna må, så vitt möjligt, vinna beaktande.

Stockholm den 4 maj 1923.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström, P., Persson, Nils, Boberg, Ingeström, Å., Elisson, Dalberg, Eriksson* i Ljusdal och greve *Wachtmeister* samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Hedlund* i Östersund, frih. *Hermelin, Andersson* i Grimbo, *Aarnseth, Björk* och *Igel*.

Reservation

av herr *Hellström*.
